

Justitiedepartementet
Enheten för immaterialrätt och
transporträtt
Departementsrådet Christine Lager
103 33 STOCKHOLM

Vår referens:
SN Dnr 185/2007

Er referens:
Ju2007/6426/L3

Stockholm, 2007-10-03

Remissyttrande

Civilrättsliga sanktioner på immaterialrättens område - genomförande av direktiv 2004/48/EG

Svenskt Näringsliv har givits möjlighet att lämna synpunkter på departementspromemorian Ds 2007:19 avseende genomförandet av det s k civilrättsliga sanktionsdirektivet (2004/48/EG) och vill anföra följande.

Allmänt

Inom immaterialrätten är beivrandet av intrång i ensamrätter i allt väsentligt beroende av att rättighetshavarna själva för talan i civilrättslig ordning. Effektiva civilrättsliga sanktioner är därför av avgörande betydelse för att skyddssystemen ska tillförsäkra rättighetshavarna en ensamrätt och därmed kunna fullgöra sin funktion som incitament för investeringar i forskning och produktutveckling.

Sanktionerna måste vara tillräckligt kraftfulla för att säkerställa rättighetshavarnas möjligheterna att ingripa mot intrång, och samtidigt vara balanserade i förhållande såväl till påstådda intrångsgörare som till tredje man som kan beröras. I den allt mer globala ekonomin, där även mindre företag är verksamma på internationella marknader, är det också viktigt att sanktionssystemen i olika länder är så transparenta och harmoniserade som möjligt. Detta gäller i synnerhet på de viktiga europeiska marknaderna.

Svenskt Näringsliv välkomnar därför EU:s initiativ att skapa effektiva och harmoniserade regler om civilrättsliga sanktioner på immaterialrättens område och tillstyrker i allt väsentligt det förslag till implementering i svensk rätt som

presenteras i departementspromemorian. I det följande redogörs dock för några synpunkter och invändningar kring genomförandet av enskilda artiklar.

Vad gäller frågan om rätten till information om intrångsgörande varors ursprung mm så stöder Svenskt Näringsliv rent allmänt att denna typ av sanktion införs, men vi avstår från att yttra oss i den särskilda frågan om Internetleverantörer ska kunna åläggas att ge rättighetshavaren information om vem som har en viss IP-adress som använts vid intrång. Denna fråga kommer i stället att tas upp i yttranden som avges av några av Svenskt Näringslivs medlemsorganisationer som särskilt berörs av frågeställningen.

Övergripande synpunkter

Den lagtekniska lösningen

Det har tidigare framförts förslag om att de svenska sanktionsbestämmelserna borde sammanföras till en särskild lag, som då skulle vara tillämplig vid intrång i alla typer av immaterialrättigheter. Detta skulle ha flera fördelar, bl a vad gäller överskådlighet men också för att underlätta kumulation av mål som rör flera typer av rättigheter. Svenskt Näringsliv anser att det hade varit önskvärt att genomföra en sådan omarbetning i samband med implementeringen av det aktuella direktivet, i synnerhet som regeringen i sitt förslag till svenskt genomförande bemödat sig om att åstadkomma så stor likhet som möjligt mellan sanktionsbestämmelserna i de olika lagarna.

Detta är dock inte den lösning som valts i det remitterade förslaget. Bestämmelserna har anpassats till direktivet men kvarstår i de skilda lagarna. Då införandet av direktivet i Sverige redan är kraftigt försenat vill Svenskt Näringsliv inte motsätta sig att införandet sker på det föreslagna sättet, då utformningen av en separat sanktionslag kräver förnyade överväganden och därmed ytterligare tidsutdräkt. Svenskt Näringsliv anser dock att frågan bör tas upp igen vid ett senare tillfälle.

Tillämpningsområdet

Direktivet skall enligt förslaget endast införas i de immaterialrättsliga lagarna. Det är dock enligt direktivbestämmelserna möjligt att göra sanktionerna tillämpliga också vid illojal konkurrens, snyltning och liknande förfaranden.

Svenskt Näringsliv har i andra sammanhang betonat vikten av att ett närmande mellan de immaterialrättsliga och marknadsrättsliga sanktionssystemen, exempelvis genom att skapa en särskild domstolslösning för bl a dessa måltyper. Svenskt Näringsliv har därför efterlyst en bred utredning kring möjligheterna att sammanföra de immaterialrättsliga, konkurrensrättsliga och marknadsrättsliga målen. Att överväga hur sanktionsdirektivets bestämmelser kan tillämpas i de aktuella typerna av marknadsrättsliga mål är en naturlig uppgift för en sådan utredning.

Avsnitt 6 : Tillgång till bevisning

I detta avsnitt behandlas bl a bestämmelserna om intrångsundersökning. I promemorian anføres att svensk lag redan idag uppfyller direktivets bestämmelser om att beslut om intrångsundersökning förutsätter att konfidentiell information skyddas. Det framhålls också att ett förstärkt skydd för företagshemligheter i samband med intrångsundersökningar övervägs inom den pågående utredningen om företagshemlighetslagen.

Svenskt Näringsliv anser att det nuvarande skyddet för företagshemligheter som motparten får tillgång till i samband med en intrångsundersökning är otillräckligt, bl a då företagshemlighetslagen inte kan tillämpas på information som åtkommit på detta sätt. Det därför kan ifrågasättas om svensk lag uppfyller direktivets krav och Svenskt Näringsliv anser att det skyndsamt måste övervägas hur ett bättre skydd kan åstadkommas.

Avsnitt 7: Rätt till information om intrångsgörande varors ursprung mm

Denna möjlighet att spåra ursprunget för intrångsgörande varor kan vara mycket värdefull för att effektivt kunna bekämpa vissa typer av intrång, t ex counterfeiting och annan produktförfalskning. Svenskt Näringsliv ser därför positivt på införandet av denna sanktion.

Svenskt Näringsliv kan dock konstatera att det är komplicerat att utforma ett lämpligt regelverk för dessa s k informationsförelägganden. Det gäller i synnerhet möjligheten för rättighetshavaren att begära information från andra än intrångsgöraren. Den konstruktion som valts är att detta ska prövas separat från den egentliga intrångsprocessen i ett ärende enligt rättegångsbalken och med krav på att intrång i objektiv mening skall vara styrkt. Detta innebär att ett ärende om informationsföreläggande mot annan än intrångsgöraren i praktiken kan bli en ”mini-intrångsprocess” med omfattande bevisning, muntlig förhandling, vittnesförhör mm, men mellan andra än de egentliga parterna i tvisten.

I mer komplexa tvister, där frågan om intrång inte är uppenbar, kan detta få negativa konsekvenser för flera parter. För det första är det givetvis en olägenhet för den tredje man som är svarande i ärendet. Vidare kan det för rättighetshavaren få en negativ effekt om domstolen i ett separat ärende om informationsföreläggande finner att intrång inte begåtts, då detta kan påverka bedömningen i den egentliga intrångsprocessen. Slutligen kan på motsvarande sätt en påstådd intrångsgörare drabbas negativt om domstolen i det separata ärendet finner att intrång har begåtts. Det måste härvid beaktas att svaranden i ärendet om informationsföreläggandet kan sakna resurser för att anlita advokat. Han kan också i många fall antas sakna kunskap om faktorer som kan vara av betydelse för intrångsfrågan. I vissa fall kan dessutom intressekonflikter (i förhållande till rättighetshavaren, intrångsgöraren och/eller en ytterligare part om vilken information begärs) påverka svarandens agerande.

Svenskt Näringsliv anser vidare att en striktare ordning måste införas för hanteringen av den information som lämnas ut i samband med informationsförelägganden, särskilt företagshemligheter. Som konstateras i promemorian finns inte i svensk rätt några bestämmelser som begränsar hur en part får använda företagshemligheter som lämnats ut efter domstolsbeslut. Promemorian hänvisar till att denna fråga skall övervägas inom den pågående utredningen om skyddet för företagshemligheter.

Svenskt Näringsliv anser att det inte är acceptabelt att den nya möjligheten till informationsföreläggande införs utan en samtidig förstärkning av skyddet för företagshemligheter som måste lämnas ut till följd av ett sådant föreläggande. Det pågående arbetet inom utredningen om skyddet för företagshemligheter kan inte förväntas leda till lagändringar inom den tid som krävs för att säkerställa ett sådant skydd vid den tidpunkt då de nya reglerna börjar gälla. Regeringen bör därför överväga förbättringar som kan genomföras redan i samband med ikraftträdandet.

Avsnitt 9: Vitesförbud

Svenskt Näringsliv vill här endast välkomna möjligheterna att erhålla interimistiskt förbud redan innan ett intrång skett. Detta är en viktig och angelägen förbättring för rättighetshavarna.

Avsnitt 11: Skadestånd

Svenskt Näringsliv tillstyrker förslaget att införa en uttrycklig uppräkningslista av olika kriterier som kan användas som grund för beräkningen av skadestånd vid immaterialrättsintrång. Detta kan förbättra möjligheterna för en rättighetshavare som drabbats av intrång att få ersättning för den skada som intrånget orsakat.

Svenskt Näringsliv anser dock att det hade varit önskvärt att i samband med implementeringen av direktivet och den därav föranledda omarbetningen av skadeståndsbestämmelserna också överväga möjligheterna att införa bevislätnadsregler vad gäller beräkningen av skadan. Bevisning kring intrångets effekter och skadans storlek är ofta komplicerad, och svårigheterna i detta avseende är troligen en starkt bidragande orsak till att skadestånden vid immaterialrättsliga intrång många gånger uppfattas som otillräckliga. Svenskt Näringsliv vill härvid peka på de förslag till bevislätnader som presenterades av Mönsterutredningen i SOU 2001:68.

SVENSKT NÄRINGSLIV

Göran Norén

Eva Jarnvall